

Soupis uměleckých a uměleckořemeslných děl na území města Ústí nad Orlicí

k. ú. Gerhartice, Hylváty a Kerhartice nad Orlicí

Radim Jakesch

Obsah:

1. Úvod	5
2. Stručný přehled	6
3. Listy jednotlivých děl	10
4. Obrazové přílohy	22
5. Mapové přílohy	28
6. Vysvětlivky	35

Sochařská díla tvoří výzdobu obecního či městského interiéru a jsou často i významnými prvky v krajině. V katastrálních územích Hylváty a Kerhartice nad Orlicí se jedná o historická díla, která jsou odkazem našich předků, jejich estetického cítění a v neposlední řadě jsou i dokladem ukazujícím na způsob jejich života a myšlení. Soubor těchto děl má pro region značnou kulturní a historickou hodnotu, přestože pouze ve dvou případech je dílo kulturní památkou (viz. zák. č. 20/1987 Sb.).

Tento ucelený soupis zahrnuje všechny existující sochy, sousoší, kříže, sloupy a pilíře v daných katastrálních územích.

Následující text je členěn do dvou částí. V první části je přehledný seznam děl se základními údaji. Údaj o hodnocení technického stavu je upřesněn v části Vysvětlivky. V druhé části jsou jednotlivá díla podrobně identifikována a popsána. Popisy jsou koncipovány tak, aby byly čitelné a snadno pochopitelné pro běžného čitatele, z důvodu jednoznačnosti a minimálních ztrát informací však bylo nutné alespoň v omezené míře používat ustálené výrazy, které jsou též vysvětleny v části Vysvětlivky.

Uváděné umístění jednotlivých děl je pouze orientační, vyplývající ze situace na místě. Pro přesnou lokalizaci je nutno provést geodetické zaměření.

Přílohou tohoto textu je CD, které text rozšiřuje o další informace. Obsahuje tento dokument v elektronické podobě, tabulku, která shrnuje všechny údaje z jednotlivých katastrálních území do jednoho souboru a kompletní fotodokumentaci.

Autor

k. ú. Gerhartice

	Název
	Kulturní památka
	Parcela
	Vlastník parcely
	Vlastník díla
	Poloha v obci
	Hodnocení technického stavu

k. ú. Hylváty

Název	Kulturní památka	Parcela	Vlastník parcely	Vlastník díla	Pořadí v obci	Hodnocení technického stavu
Znak	Ne	860/1	3796 Králíček Miroslav, Praha č.p.1677, Štěpánská	Králíček Miroslav, Štěpánská č.p.1677, Praha	V parku Svatopluka Čecha.	2
Kříž	Ano	862	1 Česká republika 1 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Nezjištěn.	Před kostelem sv. Anny.	1
Kříž	Ne	701/2	10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Na hřbitově.	1
Kříž	Ne	1321/1	1500 Pardubický kraj, Komenského náměstí čp. 125, 503 11 Pardubice Správce: SÚS ÚO, Ústí nad Orlicí, Třebovská 116	Nezjištěn.	Po levé straně silnice do Lanškrouna, asi 50 m od křížovatky Ústí n. O. - Č. Třebová - Lanškroun - Hylváty, mezi dvěma lipami.	3
Kříž	Ne	986/5	10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Nezjištěn.	U továrny Perla, proti prodejně, mezi stromy.	1
Obruba záhonu (či pískoviště)	Ne	860/1	3796 Králíček Miroslav, Praha č.p.1677, Štěpánská	Králíček Miroslav, Štěpánská č.p.1677, Praha	V parku Svatopluka Čecha.	3
Označení sadů Svatopluk a Čecha	Ne	860/1	3796 Králíček Miroslav, Praha č.p.1677, Štěpánská	Králíček Miroslav, Štěpánská č.p.1677, Praha	V parku Svatopluka Čecha.	1

k. ú. Kerhartice nad Orlicí

Název	Kulturní památka	Parcela	Vlastník parcely	Vlastník díla	Položka v obci	Hodnocení technického stavu
Kříž	Ano	159/3	1200 Šimková Marie, Sokolská 55, 562 04, Ústí nad Orlicí - Kerhartice 1200 BSM Šimek Jaroslav a Šimková Olga, Sokolská 55, 562 04, Ústí nad Orlicí - Kerhartice	Nezjištěn	U silnice, v zahradě domu čp. 55.	1
Pomník obětem válek	Ne	224/3	10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	U hřbitova.	1
Pomník popraveným	Ne	84	3677 Harapát Jaroslav, U Vody, Kerhartice čp. 19 3677 Hnizdová Růžena, Přemyslovců 16, Krásné Březno čp. 620, Ústí nad Labem	Nezjištěn	V Korejtkách nad hlavním nádražím ČD. Za tratí Ústí - Letohrad, po schodišti nahoru do lesa, pak asi 100m po cestě rovně.	1
Pamětní deska k povodním a pomoci z Neuköllnu	Ne	-179	10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Na budově MŠ čp. 165.	1
Pamětní deska obětem války	Ne	-76	10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16	Na budově ZŠ čp. 75.	1

Název:
Znak

Zapsáno v seznamu kulturních památek:
Ne

Katastrální území:
Hylváty

Parcela:
860/1

Vlastník parceley:
3796 Králíček Miroslav, Praha č.p.1677, Štěpánská

Vlastník díla:
Králíček Miroslav, Štěpánská č.p.1677, Praha

Poloha v obci:
V parku Svatopluka Čecha.

Rozměry:
Výška x šířka x hloubka = 180 x 160 x 60 cm, bez podstavce.

Popis:
Český lev v kartuši z vinutin přecházejících v boltce, vrcholící maskou. Pískovec, 2. pol. 17. století, autor neuveden.

Technický stav:
Mírná koroze pískovce, místy otlučeno vandalismem, počmárané barvou.

Literatura:
Cibulka J., Sokol J.: *Soupis památek historických a uměleckých v Republice Československé, A. Země Česká. Okres Lanškrounský*, Praha 1935

Poznámka:
Snad z pražských hradeb.

Název:
Kříž

Zapsáno v seznamu kulturních památek:
Ano

Rejstříkové číslo:
42122/6-3794

Katastrální území:
Hylváty

Parcela:
862

Vlastník parcely:
1 Česká republika
1 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Vlastník díla:
Nezjištěn.

Poloha v obci:
Před kostelem sv. Anny.

Rozměry:
Výška x šířka x hloubka = 550 x 105 x 70 cm, z toho podstavec 260 cm.

Popis:
Na jednostupňové základně trojdílný podstavec: 1) jednoduchý sokl, který má na přední straně latinský nápis; 2) volutový dřík, jehož střední část tvorí vystupující rizalit, na rizalitu je reliéf Bolesné Panny Marie se sepjatýma rukama, nadní feston. 3) Nad reliéfem Bolesné Panny Marie je odstupňovaná, zvlněná římsa s holubicí (Duch Svatý). Na římse je kónický nástavec, na jehož přední straně je lebka, hnáty a had. Nad tím hlavy andílků, v kruhovém terči je pak zobrazeno Srdce Páně. Nástavec je zakončen drobnou zvlněnou profilovanou římsou, na ní stojí na malém soklíku kříž s tělem Krista a nápisovou deskou INRI. Celkem stojí uprostřed balustrády z hranolových sloupků. 1819, pískovec.

Technický stav:
Mírná koroze pískovce, jinak v pořádku.

Literatura:
Cibulka J., Sokol J.: *Soupis památek historických a uměleckých v Republice Československé, A. Země Česká. Okres Lanškrounský*, Praha 1935
Poche E. a kol.: *Umělecké památky Čech 4*, Praha 1982
Musil F., Volák V.: *Kulturní památky okresu Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto*, Ústí nad Orlicí, 1984
Evidenční karta kulturní památky

Název:

Kříž

Zapsáno v seznamu kulturních památek:

Ne

Katastrální území:

Hylváty

Parcela:

701/2

Vlastník parceley:

10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Vlastník díla:

Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Poloha v obci:

Na hřbitově.

Rozměry:

Výška x šířka x hloubka = 450 x 95 x 70 cm, z toho podstavec 260 cm.

Popis:

Na dvoustupňové základně je trojdílný podstavec: 1) sokl bez zdobení; 2) dřík tvarem napodobující gotickou kapli (v rozích má opěrné pilíře atd.), v přední nice, jejíž povrch je hrubě opracovaný (skála, jeskyně) je skulptura P. Marie. Na zadní straně dříku byla nápisová deska. 3) Římsa je střechovitá. Na římse je vysoký nástavec s podpěrnými pilířky v rozích, na něm stojí kamenný kříž s ukřižovaným a nápisovou deskou INRI. Konec 19.-zač. 20. století, pískovec.

Technický stav:

V pořádku.

Název:
Kříž

Zapsáno v seznamu kulturních památek:
Ne

Katastrální území:
Hylváty

Parcela:
1321/1

Vlastník parcely:
1500 Pardubický kraj, Komenského náměstí čp. 125, 503 11 Pardubice
Správce: SÚS ÚO, Ústí nad Orlicí, Třebovská 116

Vlastník díla:
Nezjištěn.

Poloha v obci:
Po levé straně silnice do Lanškrouna, asi 50 m od křižovatky Ústí n. O. - Č. Třebová - Lanškroun - Hylváty, mezi dvěma lipami.

Rozměry:
Výška x šířka x hloubka = 280 x 100 x 70 cm, pouze podstavec.

Popis:
Na čtyřstupňové základně je trojdílný volutový podstavec: 1) hranolový dvoustupňový sokl, vpředu zdobený rozetami v obdélném rámcu, pod tím datace 1868, vzadu je německý nečitelný nápis; 2) dřík s volutami po stranách, zdobený rostlinnými motivy. Střední partii dříku tvoří mírně vystupující rizalit, na něm reliéf P. Marie. 3) Profilovaná rímsa je zdobená střapci, v jejím předním oblouku je holubice, po stranách voluty. Na nástavci vpředu je reliéf beránka. Na nástavci byl litinový kříž. 1886, pískovec, litina.

Technický stav:
Pískovec značně korodován, zadní nápis je nečitelný z důvodu uloupenutí povrchu kamene. Část detailů reliéfu P. Marie je setřena. Větší část nástavce je ulomena, kříž chybí.

Název:
Kříž

Zapsáno v seznamu kulturních památek:
Ne

Katastrální území:
Hylváty

Parcela:
986/5

Vlastník parceley:
10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Vlastník díla:
Nezjištěn.

Poloha v obci:
U továrny Perla, proti prodejně, mezi stromy.

Rozměry:
Výška x šířka x hloubka = asi 700 x 150 x 20 cm, bez podstavce.

Popis:
Jednoduchý dřevěný kříž malbou Krista v křížení ramen. Spodní část dolního ramene je provedena zdobně, jinak bez výzdoby. Bez datace.

Technický stav:
V pořádku.

Název:

Obruba záhonu (či pískoviště)

Zapsáno v seznamu kulturních památek:

Ne

Katastrální území:

Hylváty

Parcela:

860/1

Vlastník parcely:

3796 Králíček Miroslav, Praha č.p.1677, Štěpánská

Vlastník díla:

Králíček Miroslav, Štěpánská č.p.1677, Praha

Poloha v obci:

V parku Svatopluka Čecha.

Rozměry:

Celkový průměr 465 cm, jednotlivé bloky 75 x 30 x 30 cm.

Popis:

Kruhový záhon (či pískoviště) s obrubou z obloukových pískovcových bloků jemně přizdobených linkami kolem vnitřní i vnější hrany.

Technický stav:

Částečná koroze kamene, některé bloky chybí.

Název:

Označení sadů Svatopluka Čecha

Zapsáno v seznamu kulturních památek:

Ne

Katastrální území:

Hylváty

Parcela:

860/1

Vlastník parceley:

3796 Králíček Miroslav, Praha č.p.1677, Štěpánská

Vlastník díla:

Králíček Miroslav, Štěpánská č.p.1677, Praha

Poloha v obci:

V parku Svatopluka Čecha.

Rozměry:

Výška x šířka x hloubka = 160 x 90 x 70 cm, bez podstavce.

Popis:

Hrubě otesaný pískovcový blok, na jehož přední stěně je nápis:

SADY

SVATOPLUKA

ČECHA

ZALOŽENY R. 1933

PÉČÍ MĚSTSKÉ RADY A OKRAŠLOVACÍHO SPOLKU

Technický stav:

V pořádku.

Název:

Kříž

Zapsáno v seznamu kulturních památek:

Ano

Rejstříkové číslo kulturní památky:

21716/6-3795

Katastrální území:

Kerhartice nad Orlicí

Parcela:

159/3

Vlastník parcely:

1200 Šimková Marie, Sokolská 55, 562 04, Ústí nad Orlicí - Kerhartice

1200 BSM Šimek Jaroslav a Šimková Olga, Sokolská 55, 562 04, Ústí nad Orlicí - Kerhartice

Vlastník díla:

Nezjištěn

Poloha v obci:

U silnice, v zahradě domu čp. 55.

Rozměry:

Výška x šířka x hloubka = 540 x 110 x 90 cm, z toho výška podstavce je 230 cm.

Popis:

Na jednostupňové základně je trojdílný podstavec: 1) zdobený sokl, vpředu s nápisem v obdélném rámcí; 2) dřík s volutami po stranách a s vysokým reliéfem P. Marie, nad reliéfem je feston. 3) Profilovaná římsa je uprostřed prohnutá, v prohnutí je letící holubice, nadní je konzolka na lucernu. Na římse po stranách jsou dvě postavy klečících plačících andílků. Mezi nimi je vysoký kónický nástavec s reliéfem lebky nad zkříženými hnáty a s hadem s větvičkou s jablkem v tlamě. Nástavec je opět zakončen drobnější zvlněnou římsou. Na ní je teprve vlastní krucifix. Vpředu na soklu dole nápis: "O! wy wssicknj, kteriž gdete cestou, / pozorugte a wizte gestli gest bolest, gako / bolest má. Joramiasch 1.12." Vzadu na soklu letopočet: 1819, Obnoveno 1936. Pískovec.

Technický stav:

V pořádku.

Literatura:Musil F., Volák V.: *Kulturní památky okresu Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Ústí nad Orlicí, 1984**Evidenční karta kulturní památky*

Název:

Pomník obětem válek

Zapsáno v seznamu kulturních památek:

Ne

Katastrální území:

Kerhartice nad Orlicí

Parcela:

224/3

Vlastník parcely:

10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Vlastník díla:

Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Poloha v obci:

U hřbitova.

Rozměry:

Výška x šířka x hloubka = 275 x 95 x 155 cm, z toho výška podstavce je 180 cm.

Popis:

Na dvoudílném podstavci, který je tvořen drobným soklem a kónickým hranoletem, na jehož přední stěně je nápis: "PAMÁTCE / NÁRODNÍHO / OSVOBOZENÍ / A PADLÝM / HRDINŮM / 1914 - 1920 / 1939 - 1945" a na bočních stěnách jsou jména padlých. Na podstavci je postava muže v kleče, pokládajícího věnec. Kol těla má ovinutý pláště. Pískovec.

Technický stav:

V pořádku.

Název:
Pomník popraveným

Zapsáno v seznamu kulturních památek:
Ne

Katastrální území:
Kerhartice nad Orlicí

Parcela:
84

Vlastník parceley:
3677 Harapát Jaroslav, U Vody, Kerhartice čp. 19
3677 Hnízdová Růžena, Přemyslovců 16, Krásné Březno čp. 620, Ústí nad Labem

Vlastník díla:
Nezjištěn

Poloha v obci:
V Korejtkách nad hlavním nádražím ČD. Za tratí Ústí - Letohrad, po schodišti nahoru do lesa, pak asi 100m po cestě rovně.

Rozměry:
Výška x šířka x hloubka = 130 x 60 x 40 cm, bez podstavce.

Popis:
Hrubě otesaný žulový blok, na jehož přední straně je vpadlé obdélné pole s textem: "PO ÚPLNÉ KAPITULACI NĚMECKA PADLI / ZDE ZA VLAST 8.V.1945. - ZASTŘELENI / NĚMECKÝMI VRAHY, - TITO ÚSTEČTÍ OBČANÉ / MILOUŠ PEŘINA 23 R. / MILAN PEŘINA 22 R. / MIROSLAV JAPPEL 21 R. / JAROSLAV PÁNEK 34 R. / ZDENĚK HAVLÍČEK 18 R. / TAK DIVNĚ SI TEN OSUD S NIMI ZAHRÁL / ŽE NACISTICKÝM VRAHŮM DO SPÁRŮ JE VEHNAL / ABY NEPOZNALI VOLNOST - SVOBODU / A NEMOHLI SLOUŽIT SVÉMU NÁRODU".

Technický stav:
V pořádku.

Název:

Pamětní deska k povodním a pomoci z Neuköllnu

Zapsáno v seznamu kulturních památek:

Ne

Katastrální území:

Kerhartice nad Orlicí

Parcela:

-179

Vlastník parcely:

10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Vlastník díla:

Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Poloha v obci:

Na budově MŠ čp. 165.

Rozměry:

Výška x šířka = 50 x 50 cm.

Popis:

Plechová deska s vyobrazením městských znaků měst Ústí nad Orlicí a Neukölln a datace únor 1998, pod tím text v českém a německém jazyce: "Základní škola, Mateřská škola a Sokolovna v Kerharticích byla obnovena po povodni v červenci 1997 za finanční a materiální pomoci občanů a okresního úřadu partnerského města Berlin - Neukölln."

Technický stav:

Nové, v pořádku.

Název:

Pamětní deska obětem války

Zapsáno v seznamu kulturních památek:

Ne

Katastrální území:

Kerhartice nad Orlicí

Parcela:

-76

Vlastník parceley:

10001 Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Vlastník díla:

Město Ústí nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Sychrova 16

Poloha v obci:

Na budově ZŠ čp. 75.

Rozměry:

Výška x šířka = 80 x 80 cm.

Popis:

Bronzová deska v jejímž levém horním rohu je reliéf hlavy legionáře, reliéfy státních znaků a text PAMÁTCE LEGIONÁŘŮ. Další text na desce: HRDINNĚ PADLI - ABY NÁROD SVOBODNĚ ŽIL.

JOSEF CILIÁK,

STŘELEC 39 PL. IT. LEG - 23.3.1919 V PARKÁNI - SLOV.

JOSEF HOUDEK,

DES. 8. PL. R.L. 4.10.1918 U NIŽ. TAGILU - URAL.

VĚČNÁ JIM PAMĚТЬ !

Technický stav:

V pořádku.

1. – Hylváty, znak v parku, list Hyl01
2. – Hylváty, pískoviště v parku, list Hyl06

$\frac{1}{2}$

1. – Hylváty, kříž u kostela, list Hyl02
2. – Hylváty, kříž na hřbitově, list Hyl03
3. – Hylváty, kříž u silnice do Lanškrouna, list Hyl04
4. – Hylváty, kříž u továrny Perla, list Hyl05

$\frac{1}{3} \mid \frac{2}{4}$

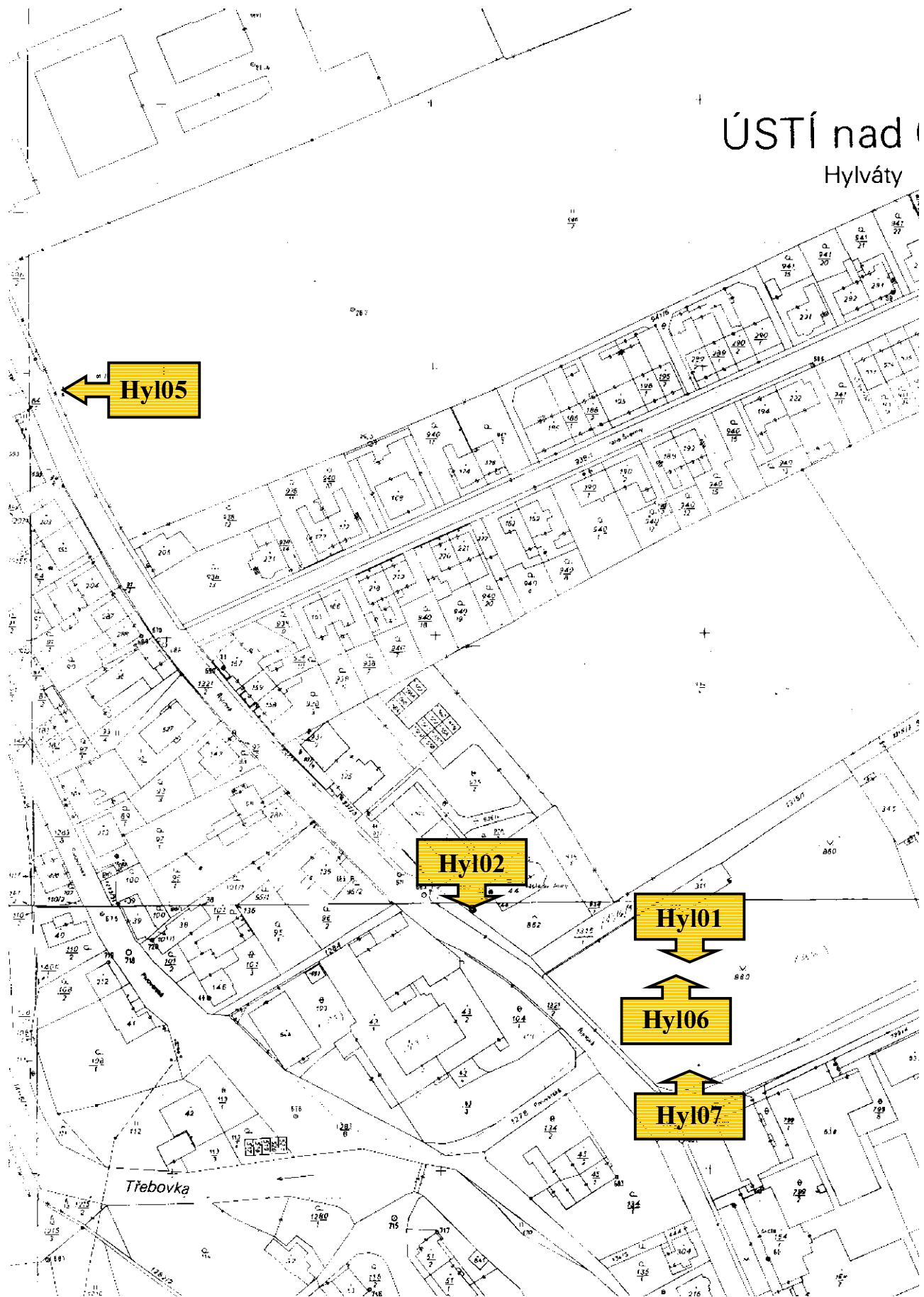
1. – Hylváty, označení sadů Svatopluka Čecha, list Hyl07
2. – Kerhartice nad Orlicí, kříž u čp. 55, list Ker01
3. – Kerhartice nad Orlicí, pomník obětem válek, list Ker02
4. – Kerhartice nad Orlicí, pomník popraveným, list Ker03

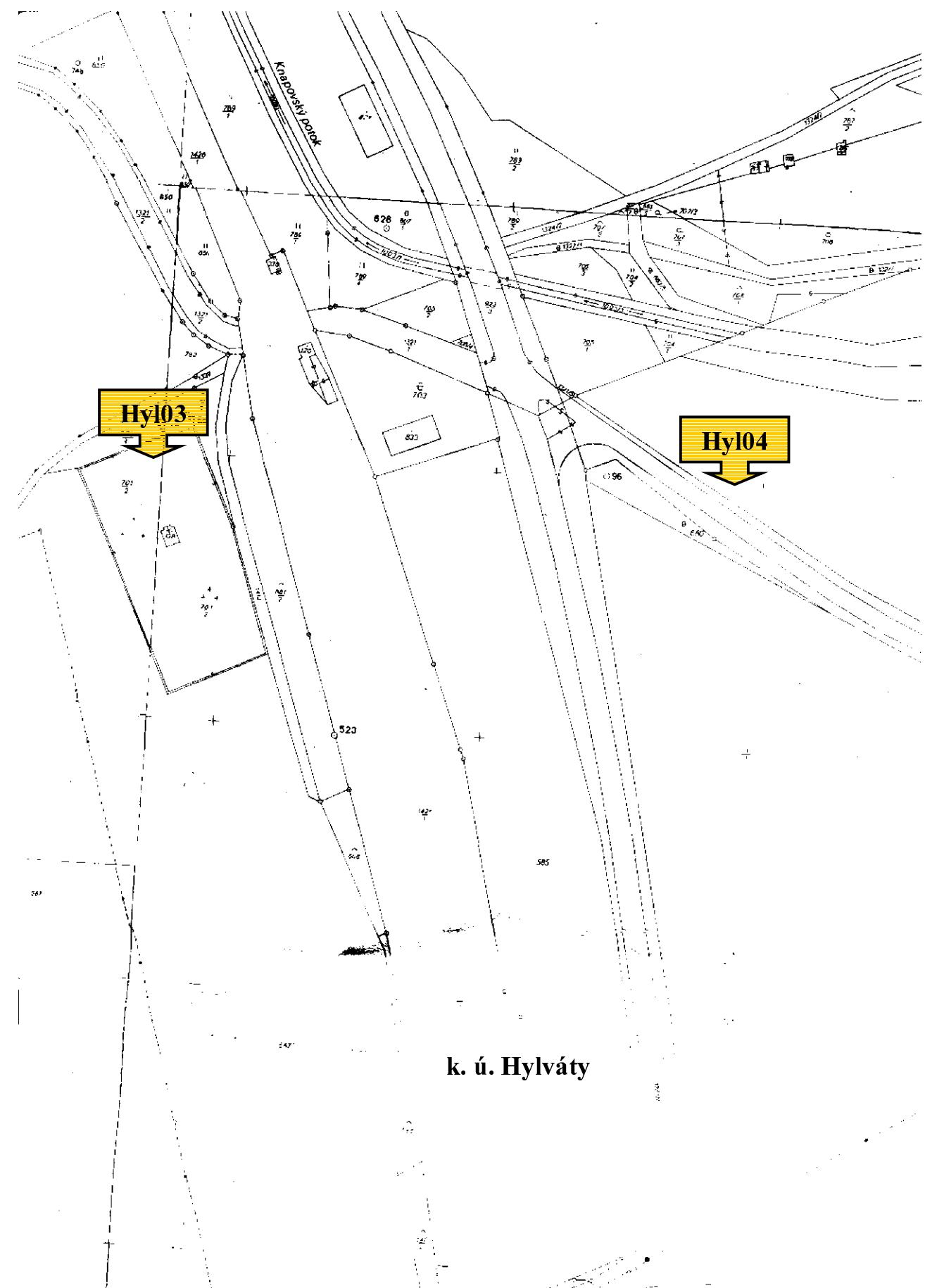
1 | 2
3 | 4

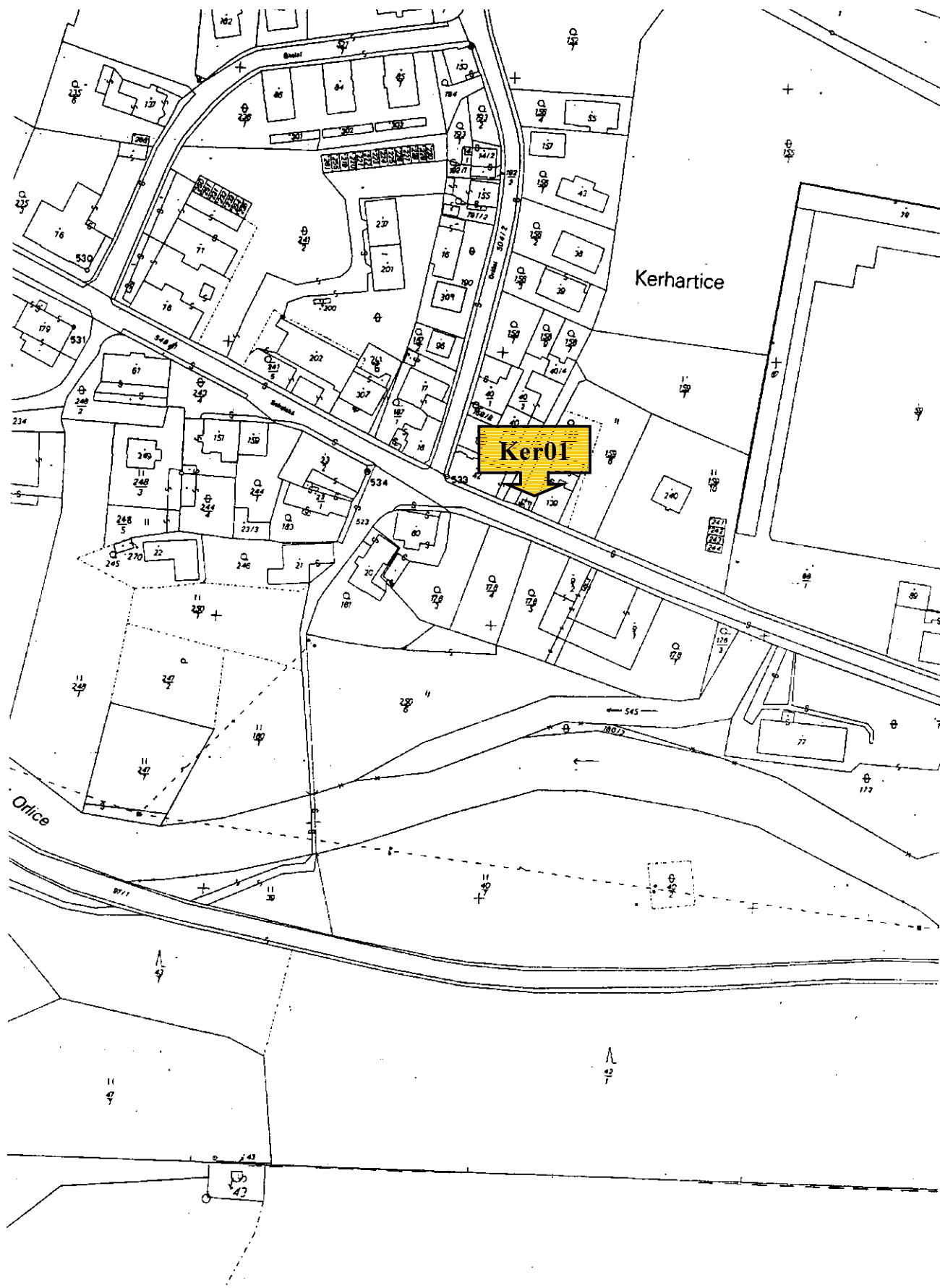
1. – Kerhartice nad Orlicí, pamětní deska k povodním a pomoci z Neuköllnu, list Ker0A
2. – Kerhartice nad Orlicí, pamětní deska obětem války, list Ker0B

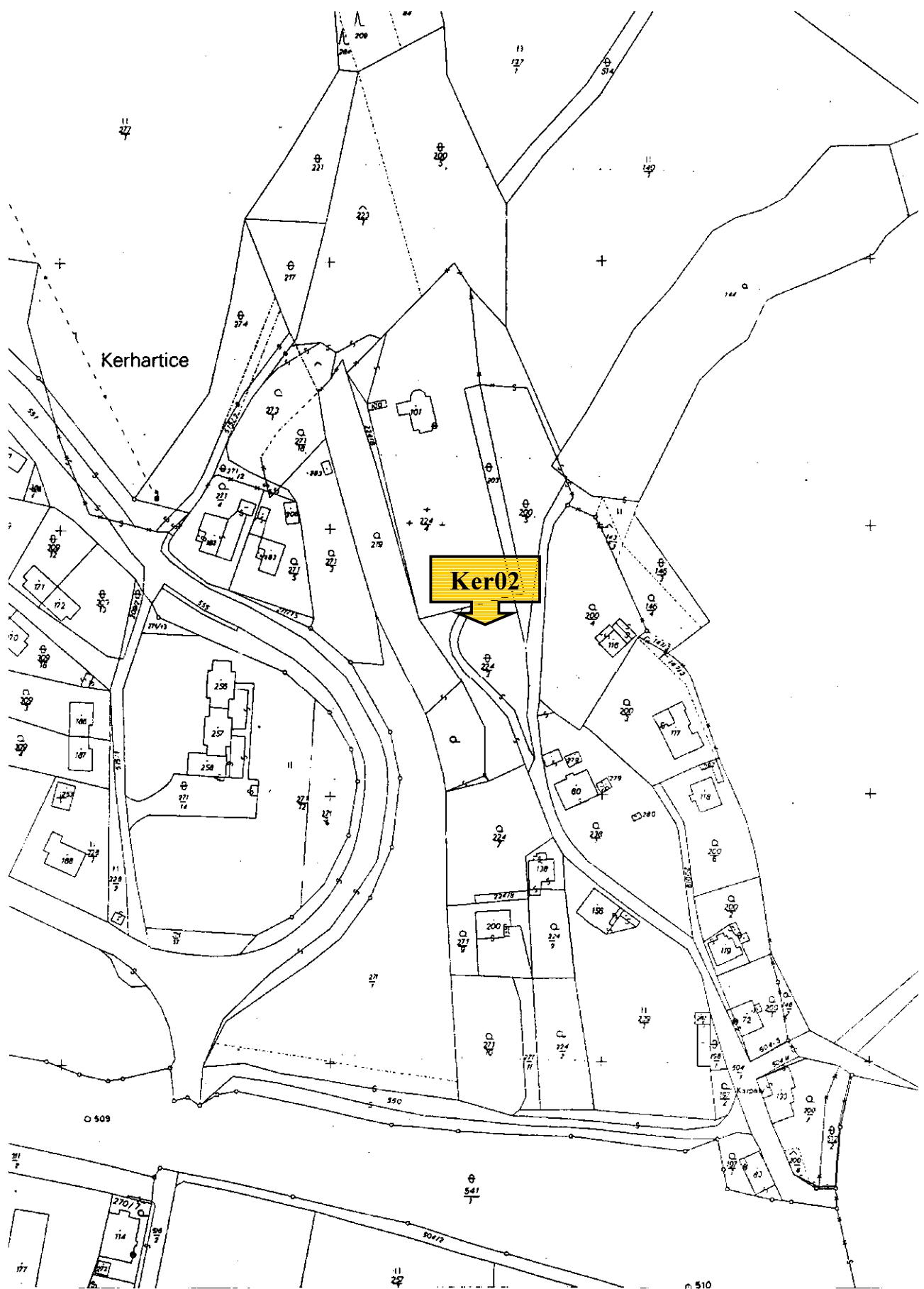
1
2

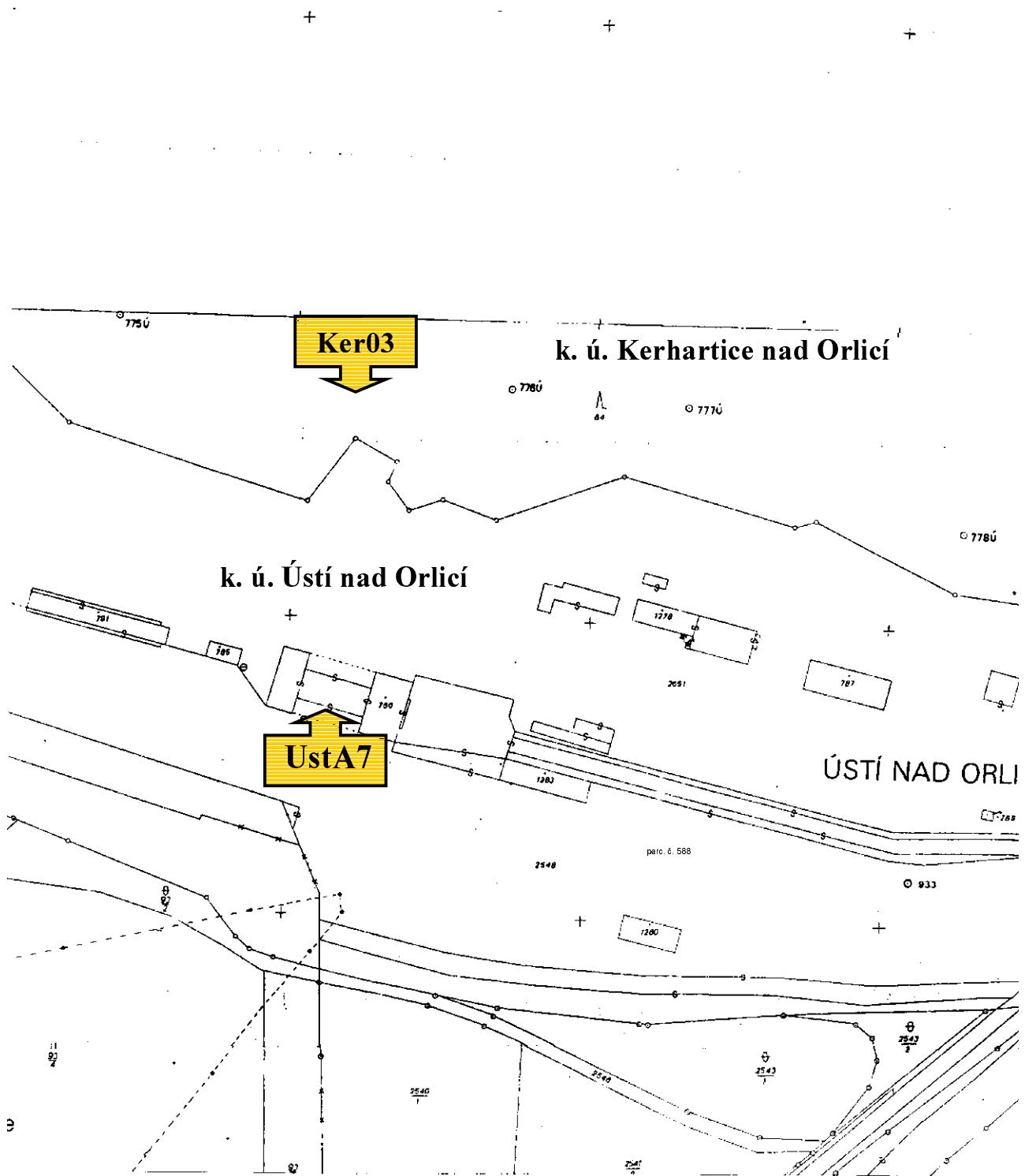

k. ú. Hylváty

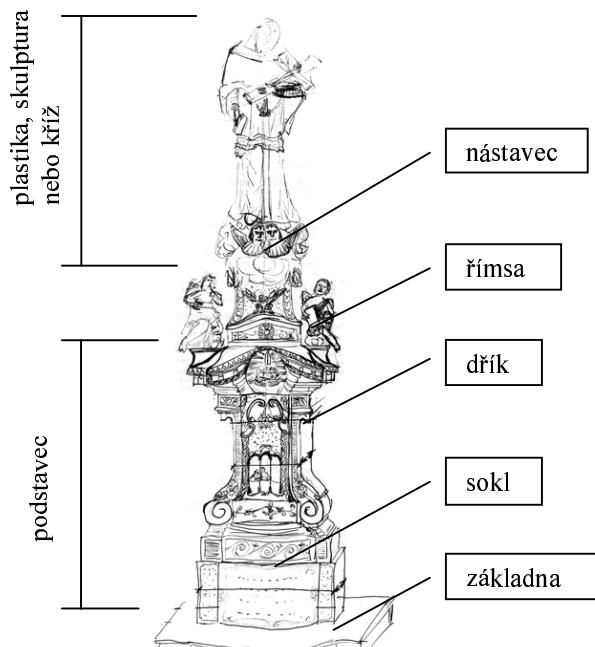

V korýtkách

Legenda k hodnocení technického stavu:

- 1 – Dílo je staticky neporušené, kámen není zkorodován nebo je mírně zkorodován tak, že tato koroze nesnižuje estetickou hodnotu díla nebo je dílo odborně opraveno (restaurováno oprávněnou osobou v intencích zákona č. 20/1987 Sb. v platném znění).
- 2 – Dílo může být staticky mírně narušené (rozvolněné spoje, nahnutí či posunutí částí nebo i celku), kámen je zkorodován tak, že detaily jsou velmi špatně čitelné, některé části díla mohou být odlomené. Technický stav díla umožňuje obnovu do původního stavu.
- 3 – Dílo je staticky narušené, kámen je zkorodován tak, že je setřena velká část detailů, část díla může chybět.

Ustálené výrazy pro popis částí sochy:Pojmy:

Rizalit	– vysunutá část z hmoty podstavce, pohledově zdůrazňuje jeho střed
Římsa	– jednoduchý nebo členitý vodorovný pás zakončující podstavec či jinou část, může být rovná prohnutá nebo zvlněná
Segment	– kruhová úseč
Rozeta	– růžice vzniklá stylizací květu růže
Kartuš	– zdobně ohrazená plocha různého tvaru na dříku podstavce, do níž jsou zpravidla umístovány motivy ze života světce nebo vyobrazení jiných světců
Voluta	– závit, spirála, zpravidla po stranách dříku podstavce
Feston	– ozdobný polověnec, závěs z listů, květů nebo plodů, někdy propletený stuhou, užívaný jednotně nebo v girlandách
Girlanda	– pásy segmentových závěsů, festonů z listů, květů nebo plodů
Tiara	– papežská koruna

